

DATUM	04/26/22
AAN	Provinciale Staten
VAN	Gedeputeerde Mirjam Sterk
ONDERWERP	Visie Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer: Reactie brief TBO's op Visie ANLb (vooral Aanvalsplan grutto) en beantwoording vragen behandeling in Cie. RGW

Woensdag 13 april jl. heeft u de 'Visie ANLb 2023-2028' tijdens de vergadering van de commissie RGW behandeld. Daarbij heb ik u toegezegd een reactie te geven op de brief van de terreinbeherende organisaties (TBO's) over het Aanvalsplan Grutto. Verder heb ik de SGP-fractie een toelichting toegezegd op de toenemende kosten die de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voor het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) in rekening brengt. Tenslotte heeft de Partij voor de Dieren nog aanvullende technische vragen gesteld over de begrenzing van het kerngebied in samenhang met de Regionale EnergieStrategie (RES). Hieronder vindt u de gevraagde toelichting en beantwoording van de technische vragen.

Brief TBO's naar aanleiding van de Visie en het Aanvalsplan Grutto

Tijdens de commissievergadering van 13 april jl. heeft u om een reactie gevraagd op de brief van Utrechtse Natuurbeschermingsorganisaties/TBO's over de Visie ANLb 2023-2028. Zij gaan in hun brief vooral in op het onderdeel 'Aanvalsplan Grutto'. Zij missen in de Visie de meer integrale en uitgebreidere aanpak zoals uitgewerkt in het Aanvalsplan. Onderdelen die ze ook graag uitgewerkt hadden gezien, betreffen onder andere de invulling van de verdienmodellen, hogere waterpeilen, een gebiedsgerichte benadering, een intensievere samenwerking tussen TBO's, provincies en agrariërs voor de uitwerking van het Aanvalsplan en meer dan zesjarige pakketten.

Op zich zijn dit relevante vragen, maar de Visie gaat hier niet over. De Visie gaat namelijk uitsluitend in op de subsidieregeling voor het agrarisch natuurbeheer. Hiervoor moeten dit najaar nieuwe beschikkingen worden opgesteld, zodat die eind 2022 afgegeven kunnen worden. Daarvoor dient de openstelling voor 1 september plaats te vinden. De collectieven moeten ruim daarvoor op de hoogte zijn van de mogelijkheden en daarom moet het ontwerp-natuurbeheerplan volgende maand worden vastgesteld, zodat het tijdig ter inzage kan worden gelegd.

Voor het onderdeel Aanvalsplan Grutto van het ANLb zijn middelen beschikbaar gesteld. In de Visie is uitgewerkt hoe we deze middelen willen inzetten. We hebben daarbij gekozen voor een ruime begrenzing. Op die manier is er op termijn ruimte om bij voortgaand beleid in te zetten op locaties waar de inzet van de middelen het meest effectief is voor het behoud van weidevogels en waar de meeste animo is voor het plan. Daarnaast zetten we de eerste stappen richting een verzwaring van het beheer, door de eisen voor het beheer te verhogen naar 1% plasdras en 22% zwaar beheer.

Op andere onderdelen van het Aanvalsplan Grutto gaat de Visie niet in, omdat - zoals al gezegd - de Visie ANLb uitsluitend betrekking heeft op de subsidieregeling voor het agrarisch natuurbeheer. De andere, in de brief genoemde voorstellen en suggesties, zijn nog in ontwikkeling. Zo zijn de genoemde verdienmodellen op dit moment niet mogelijk vanwege staatssteunrichtlijnen. Verder is er bij agrariërs op dit moment geen animo voor het gesuggereerde hogere waterpeil en er is nog geen financiële dekking voor het afsluiten van langlopende (dat wil zeggen langer dan zes jaar) contracten. Daarnaast vereisen de voorgestelde maatregelen aanzienlijke financiële middelen, die er op dit moment niet zijn.

Overigens worden zowel de TBO's als Vogelbescherming op landelijk niveau direct geïnformeerd over de ontwikkelingen in een zeswekelijks overleg over het Aanvalsplan. In dit landelijk overleg wordt getracht de doelstellingen van het Aanvalsplan Grutto te realiseren en zijn ook de provincies, het ministerie van LNV en de

collectieven betrokken. Gezien de urgentie van de ter inzagelegging van het concept-Natuurbeheerplan om de beschikkingen tijds te kunnen afgeven, is het niet mogelijk om te wachten op de uitkomsten van deze onderdelen.

In de Visie hebben we dus de eerste stappen voor het Aanvalsplan Grutto gezet voor het onderdeel ANLb. Andere zaken vereisen verdere doorontwikkeling. Samen met de andere provincies, LNV, collectieven en TBO's willen we op termijn grotere stappen zetten.

Beantwoording vraag SGP over Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

Vraag: In de financiële paragraaf van de visie staat het volgende: 'Het provinciale aandeel in de landelijke uitvoeringskosten van RVO zal naar verwachting toenemen van 5,2% in de huidige periode naar 9,2% in de nieuwe periode (het aandeel van de provincie Utrecht in de landelijk beschikbare middelen in de nieuwe periode).' Iets daarvoor staat: "Er wordt 9,3% van de middelen toegedeeld aan de provincie Utrecht, in totaal dus circa € 15 miljoen voor de gehele periode en € 3 miljoen per jaar. Dit is een vergelijkbaar percentage als in de afgelopen periode. Het grootste deel van dit bedrag bestaat uit gelden voor het Aanvalsplan Grutto (gemiddeld 1,7 miljoen per jaar). Dit bedrag is inclusief de cofinanciering door de provincie. Het aandeel van de provincie Utrecht hierin is 9,1 %, wat neerkomt op een bedrag van circa € 7,3 miljoen per jaar. De provincie Utrecht houdt recht op deze middelen. Daarmee is in totaal circa € 10,3 miljoen per jaar beschikbaar voor ANLb voor de periode 2023 t/m 2027". Kortom, de stelling dat het provinciale aandeel in de landelijk beschikbare middelen in de nieuwe periode stijgt, klopt niet. Waarom dan toch een stijging in het provinciale aandeel in de landelijke uitvoeringskosten van RVO?

Antwoord: De provincie Utrecht is bij de start van de huidige subsidieperiode (2016 t/m 2022) begonnen met een provinciaal aandeel van 5,2% in de landelijk beschikbare middelen voor ANLb. De provincies hebben destijds (2015/2016) op landelijk niveau afgesproken de financiering van de uitvoeringskosten van RVO voor ANLb te verdelen over de provincies naar rato van het provinciaal aandeel in de landelijk beschikbare middelen. Dit betekende voor de provincie Utrecht dat zij 5,2% diende bij te dragen. Dit percentage is voor de gehele subsidieperiode (2016 t/m 2022) gehanteerd.

In de loop van de huidige subsidieperiode zijn de subsidies aan de collectieven in de provincie Utrecht echter sterk toegenomen (uitgebreid). Hiermee is het daadwerkelijk aandeel van de provincie Utrecht in de landelijk beschikbare middelen gegroeid van 5,2% naar 9,2%. De bijdrage aan de uitvoeringskosten van RVO is hierop echter niet aangepast. Dit zal bij de start van de nieuwe subsidieperiode wel gebeuren. Daarnaast nemen in de nieuwe subsidieperiode ook de totaal beschikbare middelen voor ANLb met 40% toe en daarmee naar verwachting ook de uitvoeringskosten van RVO met 40%.

De totale bijdrage van de provincie Utrecht aan de uitvoeringskosten van RVO wordt op basis hiervan in de nieuwe subsidieperiode ingeschat op € 1,6 mln. per jaar. Dit betreft een extrapolatie van de huidige kosten, die €650.000 per jaar bedragen ($€ 650.000 \times 9,2/5,2 \times 1,4 = € 1,6 \text{ mln.}$). Het betreft voornamelijk een inschatting. Door de gezamenlijke provincies is aan RVO gevraagd een offerte te doen voor de uitvoering van het ANLb in de nieuwe subsidieperiode. Pas na een akkoord van de gezamenlijke provincies op deze offerte zal een meer definitieve inschatting van de kosten voor de provincie Utrecht kunnen worden gemaakt.

Beantwoording technische vragen Partij voor de Dieren

Vraag: Mij is op basis van de figuren niet geheel duidelijk welke weidevogelgebieden zijn weggevallen en welke zijn toegevoegd. Welke gebieden zijn weggevallen, en welke zijn toegevoegd?

Antwoord: In figuur 1 t/m 4 wordt ingezoomd op de collectieven Eemland (1), Rijn, Vecht en Venen en de Hollandse Venen (2), de Lopikerwaard en Rijn & Gouwe Wiericke (3) en Vijfheerenlanden (4). In deze figuren zijn de groene gebieden met de donkerblauwe arcering nieuwtoegevoegde stukken weidevogelkerngebied. De hemelsblauwe gebieden met rode arcering zijn stukken die uit het weidevogelkerngebied zijn verwijderd.

Vraag: Wat betekent dit voor het saldo aan areaal (kwantitatief) aan weidevogelkerngebied?

Antwoord: Het areaal aan officieel weidevogelkerngebied in 2022 was circa 16.200 ha. Hiervan wordt per 1 januari 2023 circa 1.600 ha verwijderd omdat de dichtheden aan weidevogels te gering zijn. Tevens wordt er circa 5.900 ha aan nieuw geschikt gebied toegevoegd. Deze toevoegingen kunnen onderverdeeld worden in twee categorieën:

1. Gebieden toegevoegd in Vijfheerenlanden (circa 3.500 ha)
2. Gebieden toegevoegd in werkgebied van andere collectieven (circa 2.400 ha)

De reden voor deze scheiding is dat in de gemeenten Leerdam en Zederik in Vijfheerenlanden nooit weidevogelkerngebied is toegevoegd. Bij het toevoegen van de gemeenten Leerdam en Zederik aan de provincie Utrecht in januari 2019 hadden wij nog geen telgegevens van weidevogels waarmee wij de ligging van eventuele weidevogelkerngebieden konden verantwoorden. Om die reden is destijds het weidevogelbeheer van de provincie Zuid-Holland overgenomen. Nu is het geschikte moment om alsnog weidevogelkerngebied toe te wijzen in dit gebied, gebaseerd op telgegevens uit 2019 en 2021. Feitelijk betreft dit dus nieuw kerngebied en geen herbegrenzing.

Het areaal aan weidevogelkerngebied vanaf 2023 is circa 20.500 ha. Er is dus netto circa 4.300 ha weidevogelkerngebied bijgekomen, inclusief de "nieuwe" weidevogelkerngebieden in Leerdam en Zederik. Indien dit gebied niet wordt meegenomen, is er ca. 800 ha kerngebied toegevoegd.

Vraag: Hoeveel gebied (en welk?) was geschikt (op basis van de criteria) om aangewezen te worden tot weidevogelkerngebied, maar is buiten de boot gevallen, omdat ze ook onder de zoekgebieden van de RES vallen?

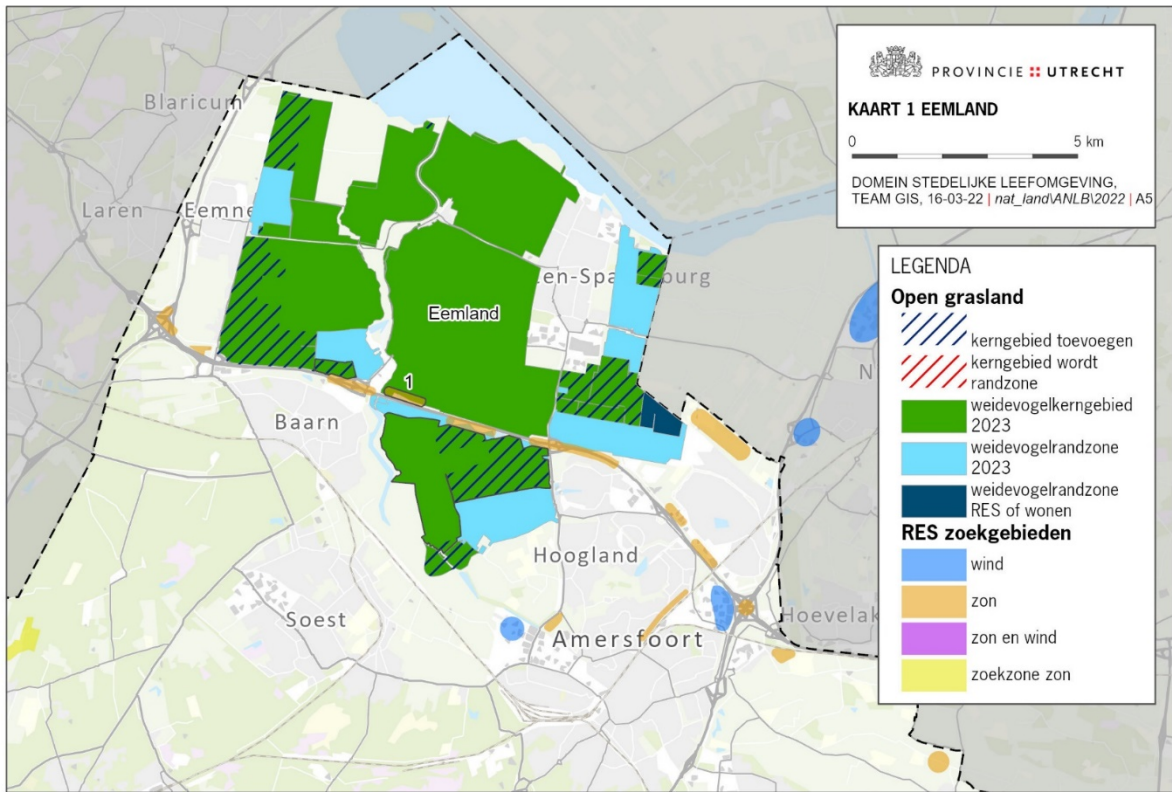
Antwoord: Er zijn geen gebieden buiten de boot gevallen vanwege overlap met RES-zoekgebieden. Op figuur 1 (zie hieronder) is het nieuwtoegevoegde weidevogelkerngebied aan de zuidkant van de A1 iets scherper begrensd, vanwege de overlap met RES-zoekgebied. Hier is sprake van een minimale ingreep en geen noemenswaardig verlies van kerngebied.

Op figuur 3 (zie hieronder) is het nieuwtoegevoegde weidevogelkerngebied direct ten noordoosten van Oudewater (het gearceerde gebied tussen de getallen 9 en 11) iets scherper begrensd vanwege de overlap met RES-zoekgebied. Hier is sprake van een minimale ingreep en geen noemenswaardig verlies van kerngebied.

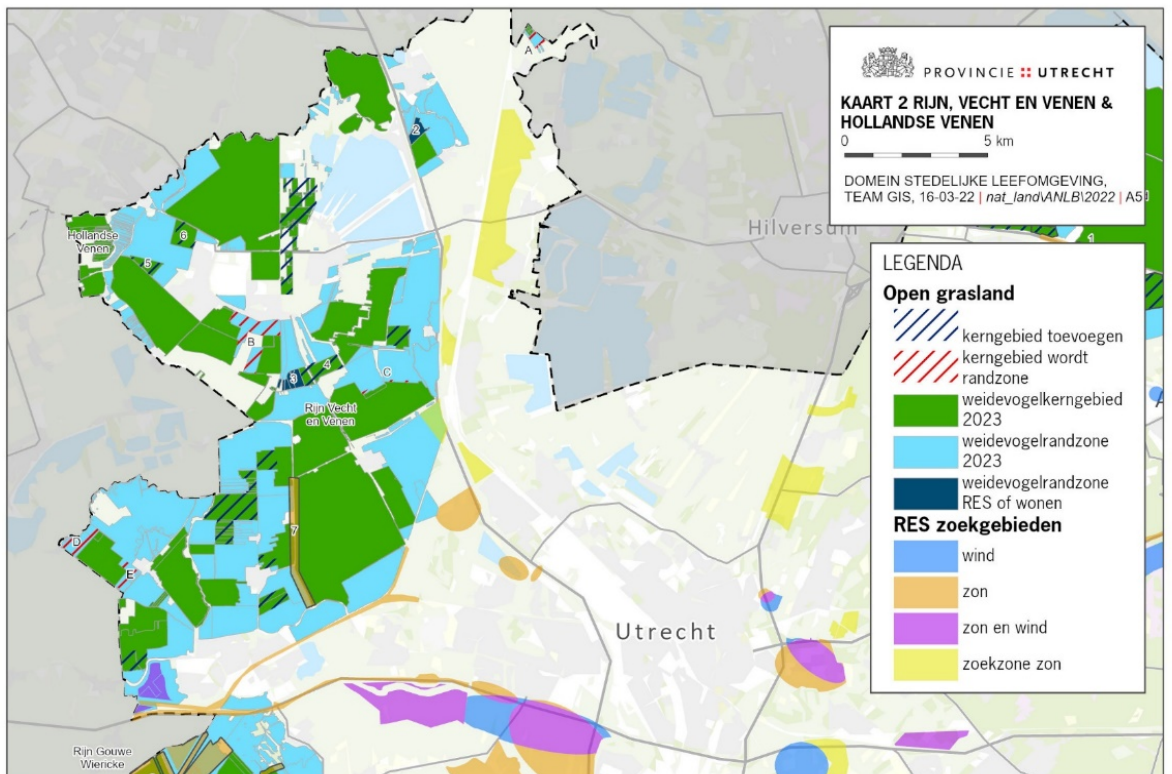
Tevens zijn er enkele gebieden te zien in de figuren 1 t/m 4 (zie hieronder), de donkerblauw opgevulde gebieden. Deze gebieden kwamen in aanmerking om toegevoegd te worden aan weidevogelkerngebied, maar zijn ook in beeld voor andere provinciale doelstellingen (RES of woningbouw).

Omdat de haalbaarheid van deze andere doelstellingen echter niet zeker was, is hiervoor een nieuwe begrenzingscategorie gecreëerd: 'de weidevogelrandzone RES of wonen'. Binnen deze categorie is hetzelfde weidevogelbeheer mogelijk als binnen weidevogelkerngebieden, maar deze gebieden hebben géén planologische bescherming onder de Omgevingswet.

Dit zorgt ervoor dat er weidevogelbeheer gevoerd kan worden, maar dat dit niet botst met mogelijke andere planologische ontwikkelingen die moeten plaatsvinden. Als planologische ontwikkelingen uiteindelijk geen doorgang vinden in zo'n gebied, dan kan deze in een later stadium alsnog toegevoegd worden aan het weidevogelkerngebied.

Figuur 1. Kerngebied Eemland

Figuur 2. Kerngebied De Venen

